

GELOOFWAARDIGHEID

Het afschrikkend vermogen van een legermacht is het product van gevechtskracht en geloofwaardigheid. Een leger waarvan iedereen vermoedt dat het nooit (op tijd) zal worden ingezet is feitelijk als optie tot voortzetting van politiek met andere middelen nutteloos. De Amerikanen hebben de afgelopen jaren, bewust of onbewust, flink aan hun militaire geloofwaardigheid gewerkt. De inzet van Amerikaanse troepen in Irak is in dat opzicht als het sluitstuk te zien. Ook zonder expliciete VN-resolutie, bleek de Amerikaanse politiek bereid haar zwaarmacht in te zetten in een autonoom land in een militaire operatie met flinke risico's. Los van de nog steeds voortdurende discussie of dit verstandig, legitiem of terecht was; de boodschap is bij veel landen en organisaties duidelijk blijven hangen: 'de Amerikaanse strijdkrachten zijn wel degelijk een optie om politiek met andere middelen voort te zetten'.

De regeringsleiders van de NAVO-lidstaten hebben tijdens de zogenaamde Top van Praag in november 2002 ingestemd met de oprichting van een *NATO Response Force* of NRF. Met uitzondering van Luxemburg en IJsland zullen alle NAVO-landen daaraan een bijdrage gaan leveren. Zelfs de Fransen hebben laten weten *in principe* bereid te zijn te participeren in zo'n strijdmacht. Wat voor de goede toehoorders betekent, dat ze in ieder geval aan tafel willen zitten als over de inzet en formatie gepraat wordt.

Tijdens een fraaie ceremonie in Brunssum op 15 oktober jl. is deze NRF geactiveerd. Voorlopig doen veertien landen mee, waaronder Nederland. Volgens het persbericht kan deze strijdmacht binnen vijf dagen worden ingezet in crisisgebieden over de hele wereld. Na inzet moet deze strijdmacht het ongeveer 30 dagen kunnen volhouden.

Uiteraard is de NRF een 'joint' strijdmacht. Voorlopig is het leeuwendeel van de Nederlandse bijdrage maritiem, in de vorm van een fregat. De bedoeling is dat een en ander de komende jaren uitgroeit tot een *Joint en Combined Force* van zo'n 20.000 man.

De NRF heeft al een soort cyclische indeling gekregen. Per periode heeft de strijdmacht een nummer (NRF 1, NRF 2, NRF 3...). Net als met de 'echte' internationale strijdmachten die in de afgelopen jaren zijn ingezet (SFOR, KFOR, SFIR, et cetera). NRF 1 is een opwarmertje (oktober-december 2003). Vanaf januari 2004 duurt de cyclus zes maanden. De bedoeling is dat de potentieel beschikbare strijdmacht ieder halfjaar in omvang groeit en dat hiermee een snel inzetbaar, slagvaardig en geloofwaardig militair instrument ontstaat dat door de NAVO kan worden ingezet ten behoeve van bijvoorbeeld de VN.

Bij de inzet van zo'n troepenmacht is natuurlijk een hoofdkwartier nodig. Aan de inzet van deze *High Readiness Forces* is daarom natuurlijk de inzet van een *High Readiness Headquarter* gekoppeld. Ook onze 1e Nederlands-Duitse korpsstaf zit in dit roulatieschema. Tijdens NRF 4, in de eerste helft van 2005, is 1 GNC-staf aan de beurt. Indien de NAVO in bedoelde periode het besluit tot inzet neemt, mag deze staf leidinggeven aan bijvoorbeeld een *first entry operation*. Zo lijkt het er op dat de wereld er naast de Verenigde Staten sec, een internationale, slagvaardige en geloofwaardige militaire macht bij heeft, waarbij de Europese landen wat in de melk te brokkelen hebben.

De vraag is natuurlijk of dit zo is! Het snel ontplooiën van zo'n troepenmacht vergt organiek toegewezen eenheden met een

hoge mate van training en een uitgebreid systeem van voorbereiding. De technische haalbaarheid daarvan staat voor de meeste militairen buiten kijf.

Wat veel waarnemers echter met zorg vervult, is de politieke reactietijd die nodig is om zo'n troepenmacht in te zetten. Met andere woorden, de geloofwaardigheid van zo'n troepenmacht. Een aantal landen, waaronder Nederland, heeft namelijk bedongen dat de feitelijk inzet van hun militairen voorbehouden blijft aan een stelsel van parlementaire instemming vóóraf. Met andere woorden: na besluitvorming in het kabinet, dient eerst nog een dialoog met de Kamer te worden gevoerd, alvorens het licht op groen gaat.

Een aardig voorproefje van hoe zoiets gaat, vormt de recente inzet van de Hs. Ms. Rotterdam in Liberia. Tussen de vraag van VN (eind augustus) de goedkeuring door het kabinet (24 oktober) en het goedkeuren door de Tweede Kamer en het aansluitende vertrek (5 november) verliepen immers heel wat meer dan vijf dagen. Bovendien was de uiteindelijk bijdrage ook beduidend kleiner dan gevraagd. Het voordeel van een korte militaire reactietijd lijkt daarmee snel verloren.

Dit mag bij de inzet van ad hoc verzoeken van de VN nog acceptabel zijn, bij de ambitie van de NRF past een onzekere en langdurige besluitvorming niet. Juist het (dreigen met) tijdig en krachtig militair ingrijpen in een vroegtijdig stadium van een conflict is hét middel om escalatie in de kiem te smoren. Overigens is Nederland niet het enige land dat politieke voorbehouden maakt. Hiermee staat de geloofwaardigheid van de NRF als militair middel bij zijn conceptie al ter discussie.

Liberia, maar ook andere voorbeelden van aarzelende politieke besluitvorming over militair inzet in het verleden, maken duidelijk waarom met name de Amerikanen nog

niet weglopen met de NRF. Natuurlijk, met een internationale troepenmacht krijg je veel sneller internationale steun. En de VS doet al jaren een beroep op haar Europese NAVO-partners om meer naar vermogen bij te dragen aan militaire inzet. Maar de militaire slagvaardigheid en geloofwaardigheid van de NRF zal uiteindelijk door de Europese politici worden bepaald.

Wie in de politieke besluitvorming mee wil praten, zal een geloofwaardige militaire bijdrage moeten leveren.

De proefballonnetjes die minister Henk Kamp in de afgelopen maanden daarom zo af en toe opliet om te zien of hij een wat ruimer mandaat kon krijgen voor de inzet van de hem toevertrouwde middelen, zijn daarom heel begrijpelijk. Indien de NRF wil uitgroeien tot een geloofwaardig militair middel zal de besluitvorming over de inzet op een zodanige manier moeten worden geregeld dat tijdigheid en compleetheid niet bij voorbaat al onderwerp van twijfel zijn. Anders verwordt de Nederlandse krijgsmacht en de NAVO tot wat Ko Colijn in *Vrij Nederland* noemde een 'ANWB-in-camouflagedepak', slechts geschikt voor eerste hulp ná een oorlog.

Het realiseren van een geloofwaardige NRF is de komende maanden binnen de NAVO één van de vele uitdagingen voor de nieuwe secretaris-generaal Jaap de Hoop Scheffer, en dichterbij huis een mooie uitdaging voor minister Henk Kamp. Voor Nederland moet daarom zo snel mogelijk een evenwicht worden gevonden tussen zorgvuldigheid en geloofwaardigheid. Hopelijk voor Nederland zijn ze er uit vóór het voorjaar van 2005, wanneer de 1e Nederlands-Duitse korpsstaf gereed zal staan om leiding te geven aan de NRF 4. Want wat militair-technisch mogelijk is, kan in een land waar men nog niet gewend is om te gaan met de risico's die onvermijdelijk met militaire inzet samenhangen, nog best lastig worden.